

De Journalist

Magazine van de VVJ

België-Belgique

P.B.

8900 IEPER 1

3/8136

Afgiftekantoor Ieper

W... WIL JE NU AL JOURNALIST
WORDEN? EH... EUHH... WIL JE
MISSCHIEN NIET LIEVER EEN
PAAR GOEIE SEXSITES?

Vlaams Parlement en zelfstandige journalisten

Limburgs geld voor Oost-Vlaamse televisie

Wereldcongres Dagbladuitgevers te gast in Brugge

Actueel

- Kanaal 3: Wij willen journalisten met kloppend hart voor onze regio **4 - 5**
www.journalist.be en www.avbb.be zijn er voor u

Dossier

- Jos Stassen (Agelev): Probleem moet op politieke agenda blijven **6**
Nieuwe minimumbarema's
Pol Deltour: Pijnpunt is voldoende bekend **7**
Eddy Cochez: Geen vijf Vlaamse persfotografen bepalen prijs zelf **8**
Luc Vanheerentals: Ombudsdienst gevraagd **8 - 9**
Leo Neels: Absoluut geen rechtszekerheid **9**
Lode Verschingel: Honderden schijnzelfstandigen geregulariseerd **10**
Geert Steurbaut: Haalbare standaardtarieven

Actueel

- Raad voor Deontologie dringt aan op correct omgaan met embargo's **11**
'Leeromgeving Media' in het IPV
Alex Fordyn: Kranten uitgeven is geen familiekwestie meer **12 - 13**

Nieuws uit de Verenigingen

- Jaarverslag Erkenningscommissie **14 - 15**

Actueel

- Antwerpse Lessiushogeschool start opleiding journalistiek **15**
De Standaard neemt afscheid van Wouter Masschelein **16**
Standaard-redacteurs halen nieuw radicaal rechts vanachter de Europese bosjes **16**

Mens achter het nieuws

- Walter Zinzen en het 'live' gesprek met een vermoorde **17**

Onder Embargo

18

Cartoon van Kim Duchateau.

Magazine van de Vlaamse
Vereniging van
beroepsJournalisten

3de jaargang
mei 2002, nummer 48
Verschijnt maandelijks

Redactie en coördinatie

Ann Deceunynck
Internationaal Perscentrum Vlaanderen
Grote Markt 40
2000 Antwerpen
Tel. 03/290 63 73 - 0478/38 10 35
Fax 03/232 21 30
de.journalist@pandora.be
ann.deceunynck@euronet.be

Werken mee aan dit nummer

Raymond De Craecker
Pol Deltour
Karin De Ruyter
Wout Pittoors
Luc Standaert

Abonnementen en advertenties

Lisbeth Moons
Vlaamse Vereniging van
BeroepsJournalisten
Résidence Palace
Blok C - Lokaal 2232 (2de verdieping)
Wetstraat 155
1040 Brussel
Tel. 02/235.22.70
Fax 02/235.22.72
avbb@belgian-journalist.be

Abonnementsprijs

45 euro per jaar
30 euro per jaar voor studenten
en leden van de FPPB

Lay-out & druk

Drukkerij Deman nv
Nijverheidslaan 5
8970 Poperinge
Tel. 057/33 67 21
Fax 057/33 40 18

Lid van de Unie van Uitgevers van de
Periodieke Pers

Onverdraagzaamheid

In Nederland zijn politiek én media aan bezinning toe, na de moord op Pim Fortuyn. Hoe is het mogelijk dat uitgerekend in het redelijkste land ter wereld, waar de eerste en de laatste politieke moord tot vorige maand die op Willem de Zwijger was in 1584, een politicus vermoord wordt omwille van zijn van de grijze middelmaat afwijkende ideeën? En was er een verantwoordelijkheid van de politiek en de pers, die Fortuyn 'gedemoniseerd' zouden hebben?

Uiteraard is er maar één verantwoordelijke voor de moord op de flamboyante politicus, en dat is de fanaticus die de trekker overhaalde, in de kennelijke overtuiging dat hij Nederland moest beschermen tegen het gedachtengoed van Fortuyn.

Maar hoe komt iemand zo gek?

Hoever kunnen politici, en journalisten, gaan in de politieke strijd, waarin het er - laten we wel wezen - vaker op aangelegd wordt de ideeën van de tegenstrever te bekritisieren, dan de eigen ideeën te verdedigen. De zoektocht naar het antwoord op die vraag leidt ons naar de achterkant van de personalisering van de politiek, die ook in ons land veel politieke kopstukken tegenwoordig zo dierbaar is. Campagnes gaan tegenwoordig meer en meer in de richting van: 'Stem op mij kiezer, ik zal je niet vermoeden met mijn ideeën. Vertrouw mij maar, want ik ben toch een toffe peer?'

Helaas bezondigen sommige politici zich ook aan het omgekeerde. Wie een strijd op alle fronten en met alle middelen predikt tegen een tegenpartij, moet niet schrikken wanneer sommige toegewijde en simpele volgelingen dat ook letterlijk nemen.

Tot zover de politici, maar we hebben het hier over media en journalisten. De media dansen vrolijk mee in de personalisering van de politiek. Het gedachtengoed van politici is steeds minder relevant, als ze maar leuk kunnen kwebbelen in de eerste, de middelste en de laatste show.

Journalisten zouden daar niet mogen in trappen, als we het er ten minste nog over eens zijn wat journalistiek is. Journalisten moeten de actualiteit in de breedste zin toelichten, kritisch beschouwen, vergelijkingen maken, waarschuwen. Maar journalisten moeten niet oproepen. Ieder zijn job, laat dat maar aan de politici over. En hoewel we weten dat de verleiding vaak (te) groot is, journalisten moeten ook het nieuws niet maken. Journalisten die een politicus beletten een persconferentie te houden, ook al vindt driekwart van de samenleving hem een verwerpelijke individu, vallen uit hun rol. Onverdraagzaamheid preken is altijd fout.

Luc STANDAERT

Foto: Johan Van Cutsem

Limburgs kapitaal voor regionale televisie in Aalst, Dendermonde en Sint-Niklaas

Kanaal 3: 'Wij willen journalisten met kloppend hart voor onze regio'

Vanaf 1 juli 2002 neemt de Regionale Uitgeversgroep (RUG), o.a. uitgever van Het Belang van Limburg en Gazet van Antwerpen, de exploitatie van de regionale televisiezender Kanaal 3 over. De beursgenoteerde mediagroep Roularta liet vorig jaar al weten geen heil meer te zien in een nieuw contract met Kanaal 3. Het dossier kwam in de media nadat Rik De Nolf o.m. verklaarde dat regionale televisie in Vlaanderen niet betaalbaar is zonder subsidies.

De wetgeving rond regionale televisie in Vlaanderen wordt geregeld via een Vlaams decreet, en met vergunningen voor negen jaar. Op 30 juni 2002 loopt het contract tussen Kanaal 3 en Roularta ten einde.

Ann Deceunynck

Bart Van Lysebeth

Bart Van Lysebeth, sedert drie jaar voorzitter van de VZW die de televisiezender in de regio Aalst - Dendermonde leidt, is niet ontevreden met het nieuwe contract met de Limburgers.

'Ik ben heel blij dat de operatie geslaagd is, en ook dat eindelijk eens naar onze stem wordt geluisterd. Het voorbije anderhalf jaar zijn wij veel te negatief in de media

gekomen. Wij werden door Roularta telkens afgeschilderd als verlieslatend, onleefbaar. Er is veel sfeermakerij geweest. Wij zijn heel tevreden dat we nu een partner gevonden hebben die met ons regionale televisie wil maken in een betaalbare formule.

Een echt probleem is er nooit geweest. Nog tot 30 juni e.k. hebben wij een contract met Roularta. Al geruime tijd wisten we dat de RMG de financiële inspanningen te groot vond. Als wij het contract wilden hernieuwen, werden we gedwongen tot een synergie met RVS. Daar hoorde een verhuis naar Gent bij. Terwijl wij precies die regionale verankering het allerbelangrijkste vonden. Pas toen duidelijk was dat Rik De Nolf een veto stelde tegen het hernieuwen van het contract in zijn huidige vorm, zijn wij naar alternatieven beginnen zoeken.

Wij zijn erg tevreden dat we een partner gevonden hebben die de regionale verankering garandeert, en die het met ons eens is dat nieuws maken onze belangrijkste opdracht is. Wij willen in onze regio de leider zijn in het nieuwsaanbod, en zeker geen genoegen nemen met het putten van aanbod uit de kranten. Er

zullen in de toekomst bij Kanaal 3 zelfs méér nieuwsformules komen. Er wordt binnenkort met een kabelkrant gestart. Wij willen nieuws maken met eigen mensen, dicht bij de mensen. En wij willen werken met journalisten die hun hart voelen kloppen voor hun regio. Onze prioriteiten zijn bepaald. Er moet o.a. voldoende ruimte zijn voor politiek. Het verslag uitbrengen van een gemeenteraadszitting in Sint-Niklaas of Aalst is belangrijk op onze regionale televisie.

Financieel moeten we de tering naar de nering zetten. Toch blijft ongeveer de hele ploeg van Kanaal 3 overeind. Wat de leiding van de redactie betreft, moeten er nog knopen doorgemaakt worden. Aan het hoofd moet iemand staan die volledig gelooft in het concept.

Verheugend is dat het nieuwe contract geen overname is van het oude. Wij tekenden met de RUG voor een constructie van partnership. Dat betekent een vertrouwensband, en die veronderstelt complementariteit. Roularta had een contract met een toeleveringsbedrijf, dat allerlei extra's gewoon factureerde.

Technisch personeel in eigen beheer

Bij de RUG is het Oost-Vlaamse dossier in handen van directielid Ernest Bujok. 'Vooral door méér flexibiliteit zal vanaf juli 2002 bij Kanaal 3 kostenbesparend gewerkt worden.

Regionale televisie moet als een apart medium beschouwd worden, niet als een bijproduct van een groot bedrijf. De redenering dat je zendtijd cadeau geeft bij aankoop van een pagina publiciteit in een gedrukt medium, die klopt helemaal niet.

Omdat regionale zenders zo klein zijn, zijn ze ook zeer kwets-

baar. Zij kunnen alleen rendabel zijn als er zeer nauwkeurig en nauwgezet toegekeken wordt op de cijfers. Een redactie mag daar geen schrik van hebben. Wij gaan ervan uit dat de hoofdredacteur deze verantwoordelijkheid moet opnemen. Als er een brand uitbrak in de regio van Kanaal 3, en de redactie 'bestelde' een cameraploeg extra, dan betekende dat onmiddellijk een dure extra factuur. Roularta werkte immers met een extern bedrijf dat deze diensten leverde. Dat kan natuurlijk niet. Technisch personeel als cameraploegen, monteurs en studio personeel kan je beter in eigen beheer organiseren. Dat is aanzienlijk kostenbesparend, zonder dat er 'bespaard' wordt op personeel. Het team van Kanaal 3 blijft even groot.

Geen BBC-normen nastreven

Voor de haalbaarheidsstudie werd een beroep gedaan op Philip Hilven, hoofdredacteur van TV-Limburg. 'In Hasselt hebben wij vijf tot twee jaar geleden een hele kostenbesparende operatie doorgevoerd.

TV-Limburg had voordien ook een contract met een facilitair bedrijf dat welomschreven opdrachten uitvoerde. Omdat dit geldverslindend was, hebben wij dat contract opgezegd en kozen we voor een geïntegreerde aanpak. Vroeger moesten wij bijvoorbeeld

extra betalen als we occasioneel 's nachts een tweede cameraman nodig hadden. Nu wij onze cameralui in dienst hebben, kunnen we hen flexibel inzetten voor allerlei soorten nieuws. Eén ploeg kan nu eens voor het nieuws werken, en dan weer voor een lifestyle programma. Dat werkt soepel en bespaart kosten. Toen wij deze vernieuwing doorgevoerd hebben, zijn er geen banen gesneuveld. En inmiddels hebben wij ons personeelsbestand zelfs kunnen verdubbelen. Die personeelsuitbreiding leidt op haar beurt tot nieuwe initiatieven. Die uitbreiding zit in een spiraal. Regionale televisie moet zich niet spiegelen aan grote internationale of nationale zenders. Wij moeten eigen oplossingen zoeken met eigen standaarden. Wij mogen geen BBC-normen hanteren. Onze kijkers verwachten geen perfectie inzake pixels en megahertz. Zij verwachten wél gewoon leuke televisie van om de hoek. Die kan probleemloos gemaakt worden met camera's die kwalitatief wat minder hoog scoren, en daardoor veel goedkoper zijn. Op wereldschaal bekeken is het hemelsgoed te stellen hoe de Vlaamse televisiemarkt zich vastklampt aan verouderde normen. Een televisiejournalist moet ook goed beseffen voor welk medium hij werkt. Ik vind dat onze journalisten zelf hun stukje moeten kunnen monteren op hun pc. Dat is heus geen onmogelijke opdracht. Ik maak hard dat regionale televisie wél rendabel kan zijn. Het is de kwaliteit van de kijker die telt, niet die van de technicus.

www.journalist.be en www.avbb.be: een kwestie van dagen

www.journalist.be en www.avbb.be.

Via die twee domeinnamen kunnen Nederlandstalige journalisten - maar even goed het grote publiek - vanaf nu toe een eigen, bruikbare website consulteren. De website is over enkele dagen helemaal klaar en zal - zoals dat hoort - regelmatig worden aangevuld en bijgewerkt.

De AJP zit op dezelfde webstek als de VJ, en is oproepbaar via agjpb.be en www.ajp.be. Terloops: voor de registratie van de domeinnaam www.vvj.be werden we nipt in snelheid geklopt door de Vereniging van Vlaamse Jeugdconsulenten, maar de felbegeerde domeinnaam journalist.be haalden we dus wel binnen.

In de eerste fase is de AVBB/VVJ/AJPsite vooral een documentaire site, maar dan wel een die een pak nuttige informatie omvat. De meeste hoofdstukken uit het traditionele Jaarboek van de Belgische Pers zijn de afgelopen weken door het secretariaat aan een update onderworpen, en vindt u vanaf nu op de website. Ander veelgevraagd documentatiemateriaal zijn teksten van CAO's en lijsten van tarieven en barema's. De site omvat verder gedetailleerde informatie over de magazines (abonnementen en publiciteit), de verzekeringen die de AVBB aanbiedt, en alle jaarverslagen van de Raad voor Deontologie.

Interactief

Via de nagelnieuwe site wordt verder een belangrijk pakket 'service' aangeboden. De belangrijkste formulieren waarvoor journalisten tot nu toe naar de vereniging moesten bellen, kunnen voortaan on line worden opgevraagd en gedownload. Denk aan aanvragen voor het statuut van stagiair, aanvragen voor de erkenning als beroepsjournalist, aanvragen voor de vijfjaarlijkse hernieuwing van de erkenning, en verder inschrijvingsformulieren voor een abonnement op De Journalist of voor een van de groepsverzekeringen van de AVBB. On line de ingevulde aanvraag terugsturen, dat kan nog net niet. Al was het maar omdat heel praktische redenen dit in de weg staan: bij vele aanvragen moeten ook pasfoto's of officiële documenten worden meegestuurd, en zo ver reiken de technische mogelijkheden doorgaans nog niet. Toch is het de bedoeling op termijn de interactiviteit door te voeren. Dan zullen journalisten via internet bij voorbeeld rechtstreeks op hun fiche kunnen melden dat ze verhuisd zijn van werkgever veranderd, of wat dan ook. Ook voor het VVJ-secretariaat is de nieuwe site een belangrijke aanwinst. Hopelijk zal ze op relatief korte termijn de vele administratieve klusjes in aantal doen afnemen, en neemt de ruimte voor een meer substantiële service aan de leden en het grote publiek toe. (PD/AD)

Dossier: Zelfstandige journalisten

Problematiek zelfstandige journalisten besproken in Vlaams Parlement

Jos Stassen (Agalev): 'Probleem moet op politieke agenda blijven'

Op donderdag 2 mei ging alle aandacht van de Mediacommissie in het Vlaams Parlement naar de problematiek van de zelfstandige journalisten én zelfstandige persfotografen. Tijdens een hoorzitting lichtten een aantal sprekers de problematiek toe, elk met de klemtoon op hun eigen ervaringen.

Ann Deceunynck

Achtereenvolgens kregen Leo Neels, advocaat en mediabaas; Luc Vanheerentals, vertegenwoordiger van de zelfstandige journalisten in de VVJ; Pol Deltour, algemeen-secretaris van de VVJ; Eddy Cochez, directeur van SOFAM; Jef Turf, zelfstandig journalist; Lode Verschingel, LBC-vakbondssecretaris en Geert Steurbaut, VUM-directeur, het woord.

Een aantal leden van de Mediacommissie en belangstellende journalisten volgden de zitting en kregen de kans bijkomende vragen te stellen. Fotograaf Jos Verhoogen, die met zijn 'Open brief' enkele maanden geleden de kat de bel aanbod, was ook op de zitting aanwezig.

Commissievoorzitter Jos Stassen (Agalev) leidde de hoorzitting. Na afloop noemde Stassen het 'erg belangrijk dat deze problematiek is aangekaart'. 'Relatief gaat het om een klein aantal betrokkenen, maar voor hen individueel is de zaak erg belangrijk. Een stuk van de problematiek geldt voor alle zelfstandige journalisten, maar er is ook een stuk erg persoonlijk.'

Stassen zag nog niet meteen pasklare oplossingen opduiken. 'Misschien moet er gestreefd worden naar een vaste prijszetting,

naar afspraken die alle uitgevers moeten naleven - zoets als een vaste boekenprijs. Maar als ik sommige betrokkenen uit de sector bezig hoor, lijkt de bereidheid hiertoe niet erg groot. Een andere mogelijke oplossing is dat zelfstandige journalisten en fotografen ook andere inkomsten mogen hebben dan louter journalistieke. In hoeverre wij daaraan kunnen werken via een wet of decreet, lijkt ook al een zeer moeilijke vraag. Alles wel beschouwd gaat het in dit geval om een bijna puur economisch probleem. Als mensen bereid zijn goede foto's of teksten te leveren voor weinig geld, is daar op het eerste zicht weinig aan te verhelpen.

Wat we op dit moment zeker moeten doen, is ervoor zorgen dat dit probleem op de politieke agenda blijft. Kan een reeks gesprekken met de uitgevers voor een oplossing zorgen? Is hier een taak voor de vakbonden weggelegd? Ook op die vraag is het antwoord niet duidelijk, precies omdat het gaat om - zeer kwetsbare - zelfstandige journalisten.

De politiek wil zeker mee aan de weg timmeren. Alle goede ideeën zijn welkom.'

Op de volgende pagina's vindt u een overzicht van de sprekers.

Nieuwe minimumbarema's

Zelfstandige beroepsjournalisten - indexering 2002

Bij het toepassen van de nationale overeenkomst tussen de beroepsjournalisten (AVBB) en de dagbladuitgevers (BVDU) met betrekking tot de minimumbarema voor zelfstandige beroepsjournalisten, gelden voor 2002, bij gebrek aan een gunstiger overeen-

komst, na indexering van de aan hun prestaties toepasbare tarieven, volgende bedragen (voor één reproductie in één media / titel, zonder rechtsoverdracht):

voor artikels

PER REGEL VAN 60 TEKENS:

a) door het dagblad bestelde artikels,	per bestelde regel	0,87 euro (35 BEF)
b) artikels geleverd op initiatief van de journalist,	per gepubliceerde regel	0,87 euro (35 BEF)

voor foto's

PER ZWART-WIT REPRODUCTIE:

a) dagbladen van minder dan 50.000 ex.	19,71 euro (795 BEF)
b) dagbladen van 50.000 tot 100.000 ex.	20,70 euro (835 BEF)
c) dagbladen van 100.000 tot 200.000 ex.	21,94 euro (885 BEF)
d) dagbladen van meer dan 200.000 ex.	22,93 euro (925 BEF)

Dossier: Zelfstandige journalisten

Pijnpunt is voldoende bekend

Wat is het probleem? Niet: het fenomeen van de zelfstandige journalistiek op zich. Zelfstandige journalistiek is zo oud als de journalistiek zelf. Voor talloze journalistieke opdrachten ligt het werken met free-lancers voor de hand: grote reportages, gespecialiseerde bijdragen, het maken van bijlagen... Free-lancers tekenen vaak voor de schitterendste journalistieke producten!

Pol Deltour

Ook niet: de persoon van de zelfstandige journalist. Het is niet geheel onnuttig dit even scherp te stellen. Wat volgt zou aanleiding kunnen geven tot het misverstand dat er met de persoon van vele zelfstandigen iets mis is, terwijl de kritiek enkel hun statuut betreft.

Wel: het overdadig gebruik (misbruik) dat de werkgevers in de mediasector maken van het zelfstandigenstatuut om goedkope en vlot in- en uitschakelbare werkkrachten te engageren.

En ook: het in de meeste gevallen allerminst benijdenswaardige sociaal statuut (vergoedingen en andere werkvoorwaarden) van de zelfstandige journalisten.

Vele zelfstandige journalisten voelen zich misbruikt, voelen zich onrecht aangedaan. Ze zijn blijkbaar nodig, want ze krijgen opdrachten, vaak veel opdrachten, ze werken dus hard. Maar het sociaal statuut staat absoluut niet in verhouding daarmee: de vergoeding is ondermaats, en van de ene op de andere dag kunnen ze worden gedumpt. Zonder veel overdrijving kan men stellen dat hier een journalistiek proletariaat wordt gecreëerd. Dit wreekt zich op de kwaliteit van het geleverde werk, en stelt zelfs een deontologisch risico. Het personeelsverloop in deze categorie van journalisten is enorm, er is een voortdurende verstoting van ouderen door jongeren. Door de voortdurende dreiging gedumpt te worden, door de hoge werkdruk en de geringe vergoeding worden soms te verregaande kwalitatieve én deontologische tegemoetkomingen gedaan.

Op dit moment wordt een pak journalistiek werk onterecht uitbesteed aan zelfstandige journalisten. Het gaat met andere woorden om werk dat door journalisten in vaste loondienst zou moeten worden gedaan. Vele regionale correspondenten hebben, ondanks hun permanente beschikbaarheid voor een krant, een omroep of een persagentschap, slechts een zelfstandigenstatuut. Allicht heeft De Persgroep hier de toon gezet, intussen zijn de VUM en de RUG wel gevolgd. Maar ook deskredacteuren moeten zich soms tevreden stellen met een zelfstandigenstatuut!

Belastingaanslag

Een voorzichtige raming leert dat het om enkele honderden journalisten gaat.

Op vandaag zijn in Vlaanderen precies 634 zelfstandige beroepsjournalisten actief in de algemene media, op een totaal van 2.481. Dat is 1 op 4. Vijf jaar geleden lag de verhouding nog op 1 tegen 5. Aan Franstalige kant doet zich dezelfde evolutie voor: daar zijn er momenteel 496 zelfstandige journalisten op een totaal van 2.213. In heel België zijn vandaag op de kop af 1.130 zelfstandige beroepsjournalisten actief in de algemene media. Het zou mij niet verwonderen als de helft daarvan in een feitelijke werksituatie zit die eigenlijk een loonpositie rechtvaardigt.

Voor de werkgevers zijn de redenen om met zelfstandigen te werken legio. Zelfstandigen kosten minder en zijn vlot in- en uitschakelbaar. De nadelen voor de betrokken journalisten zijn navenant. Schijnzelfstandigheid bestaat weliswaar ook in andere sectoren. Zelfs in de advocatuur.

Stilaan komt er een tegenbeweging op gang. De RSZ (Sociale Inspectie) laat

niet na de mediasector te controleren op het correct betalen van sociale bijdragen voor mensen in een feitelijke arbeidspositie. En er ontwikkelt zich eveneens een rechtspraak bij de arbeidsgerechten.

De vergoedingen zijn veel te laag.

Op dit eigenste moment vallen overal te lande de belastingaanslagen over 2000 in de bus. Het is absoluut geen toeval dat ik de afgelopen weken de ene na de andere zelfstandige journalist over de vloer kreeg, die een belastingaanslag kreeg die hem of haar omzeggens ruïneert. Dit zijn pijnlijke gevallen. Soms op het dramatische af. We hebben het niet te luid willen zeggen omdat er enige twijfel mogelijk is, maar twee maanden geleden benam een Vlaamse zelfstandige fotograaf zich van het leven. Zijn uiterst preciaire financiële situatie is zeker een element daarin.

Dan moeten die zelfstandigen maar ander werk zoeken, hoor je de mediabazen dan zeggen.

Vele collega's zien echter een alternatief, en dat is kort en goed de regulering van deze schijnzelfstandigen tot journalisten in vaste dienst. Dit is ook de positie van de VJ.

De kernvraag is uiteindelijk: hoe kunnen de mediadirecties onder druk gezet worden om journalisten die permanent werk leveren ook een vast statuut te geven, het weze een deeltijds statuut

Deze uitdaging kan stilaan als voldaan beschouwd worden. In de afgelopen paar jaar heeft de VJ - en de werkgroep zelfstandigen in het bijzonder - geen gelegenheid onverlet gelaten om de Vlaamse mediabazen te wijzen op dit pijnpunt.

Tot vier jaar geleden was er voor de Belgische dagbladjournalisten nog een CAO van kracht die ook bepalingen omvatte voor de zelfstandige journalisten. Die CAO is door de dagbladuitgevers opgezegd wegens zogezegd 'te duur'. In de magazine-sector is wel nog een sectorale CAO voor de journalisten van kracht. In het verlengde van deze CAO's zijn er minimumtarieven afgesproken tussen de AVBB en de uitgevers. Deze tarieven worden echter al te vaak ook als richttarieven gehanteerd, en zijn veel te laag. Feitelijk wordt de positie van de zelfstandige journalisten vandaag ingevuld per bedrijf. Dat gebeurt al dan niet in het kader van een bedrijfs-CAO.

Een nieuwe sectorale CAO is de meest aangewezen weg om de positie van de zelfstandige journalisten te verbeteren.

Misschien is een optie ook om te werken via de Paritaire Comités voor respectievelijk de audiovisuele en de printmedia - in oprichting (pro memorie).

Allicht biedt ook de de-federalisering van het CAO-beleid nieuwe kansen. De Vlaamse overheid zou kunnen overwegen om een steunbeleid ten aanzien van de Vlaamse media uit te werken dat gerelateerd is aan - onder meer - de vrijwaring door de werkgevers van de rechten van de zelfstandige journalisten. Aan Franstalige kant lijkt deze optie verworven. In theorie behoort ook een verwettelijking van het beroepsstatuut van de zelfstandige journalist tot de mogelijkheden.

Als de prijs van doktersconsultaties en medicijnen wettelijk geregeld kan worden, waarom journalistieke arbeid en producten dan niet? Dit zou dan weer een federale opdracht zijn.

Dossier: Zelfstandige journalisten

Eddy Cochez: 'Geen vijf Vlaamse persfotografen bepalen prijs zelf'

Foto: Firmin De Maitre

Eddy Cochez

Eddy Cochez, directeur en zaakvoerder van SOFAM, is uiteraard goed op de hoogte van de problematiek inzake auteursrechten van (pers)fotografen.

Hij weet dat als bij de schrijvende pers één op vier zelfstandig werkt, dan is dat bij de fotografen drie op vier. 'De meeste hebben daarvoor gekozen, voelen zich er niet toe gedwongen, maar werken graag zelfstandig. Maar men moet hen dan ook toelaten om

zelfstandig te werken. Helaas is de toestand bij de persfotografen niet slecht, maar dramatisch. Sinds ik het auteursrecht van nabij volg, kan ik vergelijken. Geen sector wordt zo onbillijk behandeld als die van de persfotografen.'

Cochez hekelde de houding van uitgever tegen 'aannemer'. De uitgever zegt: 'dat is de prijs die u mij zal aanrekenen, met die kwaliteit, op dat moment, en ik mag die foto tien keer gebruiken. Zelf mag u die foto van u niet aan een ander doorverkopen. En als u toch een handeltje wil opzetten, dan moet u het mij vragen!'

De prijzen voor een foto zijn gedaald, tot 20 % minder, terwijl de kosten voor de fotograaf de hoogte ingingen. Want zo'n camera kost al gauw enkele honderdduizenden, een filmcamera het tienvoudige, terwijl thuis een computer met software staat, die steeds aangepast moet worden.

Momenteel werken er in België ongeveer 200 persfotografen. Geen 25 % van hen heeft een degelijk inkomen. Binnen dit en enkele jaren zullen er zeer veel persfotografen verdwijnen. De evolutie is, aldus Cochez, niet houdbaar.

De SOFAM-baas ziet er heil in dat de Vlaamse Gemeenschap de steun aan de pers zou koppelen aan bepaalde voorwaarden. Er zou een soort van ISO 9002-norm kunnen worden uitgewerkt. Er kan een voorbeeld genomen worden aan de zogenaamde Masters of Photography Association in Groot-Brittannië, waarvan de leden aan zeer strenge voorwaarden moeten voldoen; in ruil kunnen ze genie-

ten van een ruime bescherming.

Schoolverlaters moeten aandacht krijgen. Vaak worden ze verleid om als zelfstandige tegen een hongerloon te gaan werken bij grote titels.'

Cochez liet horen het niet altijd eens te zijn met de andere sprekers. 'Volgens professor Neels zouden vooral mensen die zich nog moeten bewijzen, geen eisen kunnen stellen bij de uitgeverijen. Ik ben van mening dat hij de bal hier volledig mislaat. Ik ken alle goed fotografen die voor dagbladen en tijdschriften werken, en er zijn er in België geen vijf die hun prijs kunnen dicteren aan de uitgever. Ik heb het dan wel over vrije nieuwsgaring en niet over specifieke topics als architectuur of voeding.

De uitgevers hebben momenteel allemaal contracten van zeer korte duur met zeer korte opzegtermijnen. Iemand die al tien tot twintig jaar persfotograaf is en de andere wereld niet kent - want anders krijgt hij geen perskaart - kan op drie maanden geen commercieel cliënteel uitbouwen. Hij leeft constant met de dreiging dat de opzegperiode van zijn contract slechts drie maanden bedraagt.

Voor de cameralui is de vrees nog groter dan voor de freelance persfotografen. Die mensen hebben geen rechten en kunnen ze niet afdwingen. In de auteurswet is er momenteel een vermoeden van overdracht van alle rechten in de audiovisuele wereld. Daardoor is onderhandelen nagenoeg onmogelijk. De Vereniging van Cameramensen is ontbonden.'

Over de oorzaken van de wantoestanden had Cochez duidelijke persoonlijke meningen. 'Momenteel zijn er in België geen uitgevers meer. Alles wordt bepaald door familieholdings die in allerlei zaken investeren. Iedereen wil hier immers een mini-Berlusconi zijn. De prijs van het papier was gestegen. Ondertussen is hij echter alweer gezakt. Na een aanvankelijke daling zijn de advertentiepreizen nu ook weer aan het stijgen. Ik vind deze trends echter niet terug in de prijzen van de freelance fotografen. Conjuncturele problemen zijn er altijd. Conjunctureel gaat alles altijd op en af. Dit is een wetmatigheid. Ik betwist formeel dat alles louter tot economische redenen terug te voeren is!'

Luc Vanheerentals: 'Ombudsdienst gevraagd'

Foto: Firmin De Maitre

Luc Vanheerentals

Luc Vanheerentals, vertegenwoordiger van de werkgroep zelfstandige journalisten van de WJ, gaf een algemeen overzicht van de problematiek waarmee hij de jongste drie jaar haast dagelijks werd geconfronteerd.

'De werkgroep voor zelfstandigen binnen de journalistenbond telt 15 actieve leden en vergadert tweemaandelijks. Via een internetgroep hebben we een discussieforum gecreëerd waaraan

ongeveer 65 personen deelnemen. Ons eisenplatform werd vorige jaar door ongeveer 150 personen ondertekend.

De meeste onder ons kiezen bewust voor een zelfstandig statuut en zitten dus niet stilletjes te hopen om ooit vast in dienst te treden.

Op die manier is het immers mogelijk om beter en creatiever te functioneren in een omgeving met een grote mate van autonomie en vrijheid. De vrijheid slaat niet alleen op de keuze van de opdrachtgever, het onderwerp en de uren die men eraan wil besteden; bovendien is het zo gemakkelijk om eigen standpunten te formuleren. Als zelfstandige aanvaardden we dat de band met de opdrachtgever juridisch losser is en dat we dus niet dezelfde rechten krijgen als de loontrekkende. Er zijn echter grenzen.

Veel journalisten die ik ken, moeten zeer veel uren kloppen voor een minimumloon. Elk mediabedrijf hanteert tarieven die voortdurend worden gewijzigd. De ene zelfstandige medewerker wordt beter betaald dan de andere. De tarieven zijn zeer laag. De slechte economische situatie heeft de tarieven nog doen dalen.

In de algemene relatie tussen zelfstandige en uitgever, is het fundamentele probleem het bestaande machtsonevenwicht. Een zelf-

Dossier: Zelfstandige journalisten

standige staat er alleen voor. Zelden of nooit heeft hij contact met collega's, laat staan dat er sprake is van een gezamenlijke standpuntbepaling over zijn rechtspositie. Wij vragen dan ook uitdrukkelijk dat elke uitgever alle zelfstandigen minstens één keer per jaar de kans geeft om samen met de bedrijfsleiding autonoom te vergaderen. Binnen de groep van zelfstandigen dient een gesprekspartner aangeduid te worden die bij conflicten namens de groep met de directie kan praten.

Er moet ook een ombudsdienst komen, waar zelfstandigen in geval van klachten terecht kunnen voor bemiddeling. Nu moeten ze doen wat de uitgever vraagt, of ze kunnen opstappen.

Een ander prioritair punt is de erkenning van journalisten. Door de lage tarieven die thans gehanteerd worden, zien veel zelfstandige journalisten zich gedwongen mee te werken aan uitgaven die buiten het normale uitgeverscircuit vallen. Daardoor kunnen ze niet langer voor erkenning in aanmerking komen. De logica achter dit verbod is het feit dat de onafhankelijkheid van de journalistiek in het gedrang kan komen. Wij stellen daarom voor die onafhankelijk-

heid letterlijk in de wet op te nemen. Journalisten zouden een deontologische code moeten ondertekenen en altijd ter verantwoording kunnen worden geroepen.

Ik eindig met een aantal concrete suggesties voor het Vlaams Parlement om de problemen aan te pakken. Zo zijn wij vragende partij voor steunmaatregelen om de inhoudelijke kwaliteit van het werk van zelfstandige journalisten te verbeteren. Zelfstandigen kunnen geen beroep doen op de dienstverlening van hun uitgevers. Zij zouden gebaat zijn met een systeem van toelagen als zij vormingsdagen volgen, met hulp bij de aanschaf van archiefmateriaal, gratis toegang tot Mediargus, enz.

Om tot een beter machtsevenwicht te komen, zou het Vlaams Parlement zijn steun kunnen verlenen aan de start van een ombudsdienst, de aanvaarding door de uitgevers van een deontologische code voor de omgang met zelfstandigen. Ik zet al mijn hoop op gesprekken met de uitgevers, gesprekken die er tot nu toe nooit zijn gekomen'.

Leo Neels: 'Absoluut geen rechtszekerheid'

Foto: Firmin De Maitre

Leo Neels

Professor Leo Neels, mediawetgevingdeskundige, besprak in zijn uiteenzetting vooral de problematiek van 'valse zelfstandige' journalisten.

Vanuit zijn ervaring als jurist en advocaat, puurde hij vooral het aspect van rechtsonzekerheid uit. 'De werknemer heeft er veelal belang bij om een rigide toestand aan te klagen, want hij heeft niets te verliezen. De financiële vergoedingen, als het toch een

arbeidsovereenkomst zou geweest zijn, zijn zeer interessant. Als de rechter vaststelt dat iemand toch een werknemersstatuut heeft, wordt de werkgever geconfronteerd met de betaling van 35 % socialezekerheidsbijdrage aan werkgeverszijde, en de 13,05 % sociale zekerheidsbijdrage aan de werknemerszijde met een retroactiviteit van vijf jaar. De inzet is dus zeer onevenwichtig. Voor de werkgever is het achteraf een zeer dure aangelegenheid. Voor de werknemer is het stellen van de vordering zonder risico. Als men afgewezen wordt, is er altijd de regeling van zelfstandigen; krijgt men het werknemersstatuut toegewezen, dan is dat financieel zeer voordelig.

Er is dus werkelijk een probleem, dat bestaat in alle creatieve beroepen. Mijn stelling is dat het in dergelijke beroepen zin heeft om de keuze van de partijen te respecteren.

Ik zal een aantal voorbeelden geven van criteria die een rol spelen in de rechtsspraak. Een eerste criterium is of aan de betrokkene instructies werden gegeven en er toezicht bestond over organisatie en uitvoering van het werk. Verder kan men zich afvragen of er een nauwkeurige taakomschrijving was. Of was er integendeel sprake van een vage omschrijving? Werd de activiteit op permanente en exclusieve wijze uitgevoerd? Werd er een concreet werkrooster, met aanduiding van werk-, rust- en lunchpauzes opgelegd? Bestond er een verplichting om de arbeidstijd te rechtvaardigen? Was er sprake van de toekenning van een vaste vergoeding of van een vergoedingsgarantie? Werden allerlei kosten, zoals verplaatsingskosten, terugbetaald? Bestond er een verplichting om vakantieplanning

aan te vragen of niet? Heeft de betrokkene gefigureerd in het organogram of in een register van personeelsleden van het bedrijf? Werd een gelijkaardige taak binnen het bedrijf zowel door zelfstandigen als door bedienden uitgevoerd? Heeft men de activiteit niet als bediende in dezelfde onderneming verricht in het verleden? Heeft de zelfstandige eigen personeel?

Ik kan besluiten door te zeggen dat het systeem hyperrigide is. De keuze wordt immers beperkt tot de keuze tussen twee regimes. Verder kan de keuze achteraf worden herroepen. Voor de werknemer is deze herroeping risicovrij. Voor de werkgever is ze zeer risicovol. In elk geval mag men concluderen dat er absoluut geen rechtszekerheid heerst.

Of het percentage schijnzelfstandigen stijgt, weet ik niet. Wel is het voor mij zeer duidelijk dat meer mensen aan de uitvoerende zijde het zelfstandig statuut toch wel aanvaardden. Creatievelingen willen dit statuut wel degelijk, en daarover denkt men nog altijd zwart-wit. Ongelijkheid bestaat ook in onze rechtsstaat. Het is deel van ons leven, maar het recht probeert dit te neutraliseren. Bovendien weet ik niet zeker wie in dezen meer ongelijk is, de opdrachtgever of de vrije medewerker. Kijk naar het voetbal: niet de club maar de speler bepaalt de overeenkomst. Hij beschikt immers over het talent, en talent is schaars, ook het journalistieke talent. In het creatieve is de leverancier sterk.

Of creatievelingen onder druk toch eens uit de bocht gaan, daar heb ik geen voorbeelden van. Neem nu De Standaard en de kwaliteit van het huwelijk van Stefaan De Clerck. Een vuile zaak, maar dat ligt toch niet aan het zwakke statuut van die eindredacteur! Wel heeft het met gezond verstand, met professionalisme te maken. En precies dit voorval bewijst dat een dagelijks correcte afweging uiterst moeilijk is.

Ik neem aan dat gelijkwaardigheid van de partijen niet voor iedereen opgaat. Journalisten hebben echter een belangrijke taak in deze samenleving. Als waakhond van de democratie is het belangrijk dat ze voldoende mondig zijn. De meeste jonge journalisten die ik ken, kunnen voldoende hun mannetje staan. Uiteraard staan ze bij het begin van hun carrière in een economisch zwakkere positie tegenover hun werkgever'.

Dossier: Zelfstandige journalisten

Geert Steurbaut: 'Haalbare standaardtarieven'

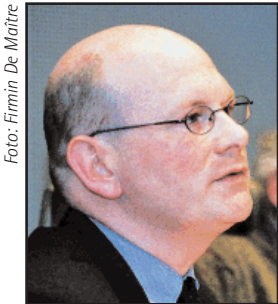

Foto: Firmin De Maitre

Geert Steurbaut

Geert Steurbaut bekleedt een directiefunctie bij de Vlaamse Uitgeversmaatschappij. Hij wond er geen doekjes om dat de freelancers moeten leren leven in een economisch geheel dat allesbehalve rose gekleurd is.

'Waar vroeger onder iedere kerktoeren een fotograaf kiekjes maakte voor zijn krant, zorgde de opkomst van de digi-

tale fotografie en de daarmee gepaard gaande noodzakelijke investeringen voor een natuurlijke selectie binnen de persfotografen. Het aantal fotografen in bijberoep dunde vanzelf uit.

Het moet duidelijk zijn dat het scenario waarin artikels of foto's enkel nog mogen geleverd door mensen met een beroepskaart, onaanvaardbaar is. Ik zal deze maatregel niet omschrijven als een aantasting van de vrije nieuwsgaring, maar men kan niet ontkennen dat dergelijke maatregel tot een vershraling van het nieuwsaanbod zou leiden. Het regionaal nieuws stoelt in grote mate op de inbreng van freelancers, die occasioneel over hun gemeente, stad of dorp of over activiteiten binnen hun interessesfeer verslag uitbrengen. Precies het gegeven dat het gaat om mensen die ingebed zijn in het gemeenschapsleven en de vinger aan de pols hebben van wat er in hun gemeenschap leeft, levert hen een meerwaarde op.

De uitgevers benadrukken intussen in nieuwe kaderovereenkomsten met freelancers dat de samenwerking niet exclusief is. De freelancer mag ook voor andere uitgevers opdrachten uitvoeren. De sociaal-economische berichtgeving wijst bijna dagelijks op het gevaar van al te grote economische afhankelijkheid. De voorbeelden van toeleveranciers die het faillissement moeten vragen, nadat één van hun klanten failliet is gegaan, zijn legio. Het gevaar van economische afhankelijkheid bestaat voor alle zelfstandigen en overstijgt de problematiek van de zelfstandige journalist of fotograaf die zijn lot verbindt aan één enkele uitgever. De freelance journalist moet beseffen dat hij aan deze economische wetmatigheid kan ontsnappen. Hij moet zich bewust zijn van de draagwijdte van zijn keuzes. De Vlaamse dagbladpers wil nog steeds in dialoog treden met de auteursrechtenorganisaties en luisteren naar de verzuchtingen van de leden. Maar ook in deze dialoog kan de sector niet voorbij aan de economische realiteit. Wanneer de freelancers inderdaad een dermate zware kostenstructuur kennen, die vertaald wordt in niet-haalbare standaardtarieven, is het halststarrig vasthouden aan die tarieven op lange termijn geen goede zaak voor deze freelancers. Haalbare tarieven zijn onvermijdelijk, gezien de moeilijke conjunctuur van de dagbladsector in het algemeen en heel wat krantenuitgevers in het bijzonder. Ik ben blij te horen dat deze problematiek ook een internationale problematiek is.

Lode Verschingel: 'Honderden schijnzelfstandigen geregulariseerd'

Foto: Firmin De Maitre

Lode Verschingel

Lode Verschingel is LBC-verantwoordelijke voor de media. De vakbonden hebben niets tegen zelfstandigen, wel tegen valse zelfstandigen.

'De journalist leent zich natuurlijk tot dat statuut van freelancer, hij is mobiel en creatief, zegt men, al geloof ik dat laatste steeds minder. Steeds meer is hij een leverancier van grondstof, iemand die zo generalistisch

mogelijk moet werken. Een bepaalde tv-zender stuurde vroeger drie man uit: een journalist met een klankman en een beeldman. Ondertussen is de klankman beeldman geworden, en de beeldman journalist. Met de digitalisering erbij volstaat nu nog één figuur. Monteurs worden zelfs tot journalist omschoold. Zo is er een gigantisch machtsonvenwicht ontstaan tussen bedrijf en betrokkene. Al kan ook dat omgekeerd worden begrepen: is de journalist sterker geworden, zeker als hij voor dat vals statuut van zelfstandige kiest. Want van het oneigenlijke gebruik daarvan wordt hij beter. Nu is de vakbond niet tegen zelfstandigen, maar wel tegen gedwongen zelfstandigen, en tegen valse zelfstandigen. Want daar rijst een ernstig probleem inzake sociale zekerheid en belastingen. Bovendien zijn zelfstandigen goedkoper en flexibeler, wat dan weer

de druk op de gewone werknemer verhoogt. In het midden van de jaren negentig heeft de RSZ ingezien dat het probleem van de schijnzelfstandigen in de audiovisuele sector van structurele aard was. Het onderzoek van de RSZ heeft ertoe geleid dat tussen 1995 en 1997 enkele honderden schijnzelfstandigen werden geregulariseerd. Een aantal bedrijven is intussen echter hervallen in de slechte oude gewoontes.

Raad voor Deontologie dringt aan op correct omgaan met embargo's

Naar aanleiding van drie recente dossiers, heeft de Raad voor Deontologie aangedrongen op een correct omspringen met informatie-embargo's. Dit correct handelen moet van twee kanten komen: degene die het embargo vraagt (justitie, politie en anderen), en degene voor wie het bestemd is (de media).

Pol Deltour

der, in een advies van 25 juni 1997 in het kader van de Dutroux-affaire, reeds op papier zette. Met name dient er een onderscheid gemaakt tussen twee soorten van situaties:

1. Een vraag om uitstel van berichtgeving waarmee de betrokken journalist uitdrukkelijk heeft ingestemd. In dat geval gaat het om een afspraak die moet worden nageleefd;
2. Een eenzijdige vraag om uitstel van berichtgeving, bij voorbeeld via het persagentschap Belga. In dit geval gaat het niet om een formeel afdwingbare afspraak, maar behoort het gevraagde embargo niettemin te worden gehonoreerd wanneer het behoorlijk is aangevraagd, het inhoudelijk precies omschreven is en gemotiveerd, het geldt voor alle media, en het beperkt is in de tijd.

In het eerste van de drie recente dossiers i bekleeg een parket zich over een krantenbericht over een lopende observatie-actie van de politie. De Raad voor Deontologie stelde echter vast dat het parket geen enkel embargo of informatiestop bedongen had, en dat zulks ook niet verondersteld mag worden in dergelijke gevallen. "Weliswaar is het evident dat de berichtgeving de gevoerde politie-actie niet mocht hypotheceren noch de betrokken agenten in gevaar mocht brengen. In casu was dit niet het geval."

In het tweede dossier ii kondigde een politiedienst via Belga een embargo af naar aanleiding van de vondst van een lijk. Volgens de

Raad voor Deontologie gebeurde dit echter niet met voldoende duidelijkheid. Het embargo liet immers in het midden of het de vondst van het lijk als zodanig of enkel de vermelding van de identiteit betrof. Een televisieomroep die wel de vondst op zich meldde maar niet de identiteit van het lijk, ging aldus niet over de schreef.

In het derde dossier iii kondigde een parket via Belga een embargo af op de vondst van een megapartij namaakkleding. Het embargo gold tot 's anderendaags 11 uur en werd gemotiveerd door de noodzaak eerst nog bepaalde personen op te sporen. Volgens de Raad voor Deontologie voldeed dit embargo aan alle voorwaarden, en ging een krant over de schreef door te vroeg ('s anderendaags 's morgen) te publiceren.

Het parket in kwestie maakte echter ook nog aanspraak op een stilzwijgende verlenging van het oorspronkelijke embargo 'tot nader bericht'. Dit embargo was volgens de Raad voor Deontologie niet geldig, omdat het noch behoorlijk was aangevraagd, noch beperkt werd in de tijd. Door de eerdere schending van het (oorspronkelijke) embargo waren de feiten bovendien publiek domein geworden.

i Parket Antwerpen c/ De Morgen, advies van 28 februari 2002.

ii Politie Antwerpen c/ VRT, advies van 28 februari 2002.

iii Parket Antwerpen c/ Het Nieuwsblad e.a., advies van 25 april 2002.

'Leeromgeving Media' in het IPV

Het Internationaal Perscentrum Vlaanderen (IPV) start deze maand met een project 'Jongeren leren on line over de media'. I.s.m. Tijd Academie en U & I Learning en met de financiële steun van Exxon Mobil Benelux en de Vlaamse Overheid werd het project de afgelopen maanden voorbereid, en zopas aan de pers voorgesteld.

Concreet werd een digitaal aanbod uitgebouwd met vier leertools die vanuit één startpagina op de website <http://media.uni.be> bereikt kunnen worden. Een interactieve leermodule bestaat uit een overzicht van het medialandschap. De geleide bezoeken bevatten een lijst met sites vergezeld van een korte inleiding, als verdieping bij de

leermodule. In een on-line quiz testen de jongeren hun kennis over de module Media en krijgen ze feedback op hun resultaten. In de on-line pool kunnen jongeren hun mening geven over een topic uit de actualiteit.

Het is de bedoeling dat Vlaamse jongeren tussen 12 en 18 jaar kennis maken met het initiatief. Eerstdaags zal een conferentie worden georganiseerd waar leerkrachten uit het secundair onderwijs worden uitgenodigd om dit internetproject ook op school in de praktijk te brengen.

(AD)

Wereldcongres Dagbladuitgevers van 25 t.e.m. 29 mei in Brugge

Alex Fordyn: 'Kranten uitgeven is geen familiekwestie meer'

Van zaterdag 25 mei t.e.m. woensdag 29 mei 2002 wordt in Brugge de 55ste editie van het Wereldcongres van de Dagbladuitgevers georganiseerd. Praktisch organisator en drijvende kracht achter dit evenement anno 2002 in België is Alex Fordyn, algemeen directeur van de Vlaamse Dagbladpers (VDP) en nationaal secretaris van de Belgische Vereniging van Dagbladuitgevers (BVDU). Tegelijk met het 55ste congres wordt, voor de negende keer, het Forum van de Redacteuren georganiseerd. Terwijl het congres traditioneel de uitgevers uitnodigt, richt het forum zich vooral tot hoofdredacteuren. Een deel van de activiteiten zijn afzonderlijk, een deel gemeenschappelijk.

Voor de openingsceremonie worden 1.300 aanwezigen, onder wie prins Filip en premier Guy Verhofstadt, verwacht.

Ann Deceunynck

Alex Fordyn

DJ: Wie nodigt uit ?

Alex Fordyn: Organisator is de World Association of Newspapers (WAN), een organisatie naar Frans recht met een secretariaat in Parijs. WAN werd gesticht in 1948 en groepeerde verenigingen van nationale dagbladuitgevers in 71 landen, individuele dagbladuitgevers uit meer dan 100 landen, dertien persagentschappen en zeven regionale persorganisaties. Uiteraard is het een niet-commerciële, apolitieke organisatie.

Het 'inhoudelijke' gedeelte neemt WAN zelf voor haar rekening, het randgebeuren wordt door de lokale organisatie verzorgd. Er wordt naar gestreefd dat zoveel mogelijk vooraanstaande sprekers aan het woord komen, rond liefst vernieuwende thema's.

DJ: Is er een evolutie in de belangstelling van de uitgevers ?

Alex Fordyn: Zeker. Vroeger was het uitgeven van kranten nog eerder een familiekwestie. Nu wordt een volledig ander model gevolgd. 'Business Oriented Management' is het ordewoord. Uitgevers willen een stand van zaken krijgen van de laatste nieuwe trends in de sector. Het jaarlijkse congres biedt hen de kans ideeën uit te wisselen. Enkele jaren geleden was internet hét topic van dit congres. Nu haalt het nog amper de agenda. De uitbouw van distributienetwerken en marktsegmentatie is momenteel een thema.

Ook de wereldactualiteit komt uitgebreid aan bod. Dictatoriale regimes, de oorlog in Afghanistan en vragen rond verslaggeving vanuit Israël en Palestina komen aan de orde.

Steeds meer zijn de uitgevers multimediabonzen geworden. Vanzelfsprekend wordt hun aandacht dan ook bepaald door het hele media-aanbod. Het thema van dit congres luidt 'New Strategies for Profit Growth'.

Het congres biedt uiteraard ook een uitstekende gelegenheid relaties aan te knopen en te onderhouden, eventueel te onderhandelen over nieuwe licenties. En (beursgenoteerde) bedrijven zijn ook veel gevoeliger geworden aan openbaarheid, de manier waarop zij zelf in de media komen.

DJ: Wat mogen de congresgangers nog verwachten?

Alex Fordyn: Tijdens dit congres wordt traditiegetrouw het boek 'World Press Trends' voorgesteld. Deze lijvige uitgave bevat informatie en vooral cijfergegevens over het afgelopen jaar op wereldschaal.

Nog tijdens het congres wordt de 'Golden Pen of Freedom' uitgereikt. Die wordt dit jaar overhandigd aan de in Zimbabwe vervolgde hoofdredacteur van 'The Daily News', Geoffrey Nyarota.

Het voorzitterschap van WAN duurt twee jaar. Tijdens dit congres in Brugge zal uittredend voorzitter Roger Parkinson de fakkel overdragen aan zijn opvolger.

De organisatie van het congres wordt elk jaar door het bestuur van WAN aangegrepen als locatie voor de jaarlijkse algemene vergadering. De bestuursleden arriveren iets vroeger, zodat de vergadering kan voorbereid worden voor aanvang van het congres. Op het einde van het congres wordt de algemene vergadering zelf gehouden. Bij het eerste gedeelte laaien de gemoederen soms hoog op. Het laatste gedeelte is meestal een formaliteit.

DJ: Wie komt er?

Alex Fordyn: Méér dan 1.000 deelnemers uit heel de wereld zullen het congres bijwonen. Er worden simultaanvertalingen voorzien in zeven talen: het Engels, Chinees, Frans, Duits, Japans, Russisch en Spaans.

We stellen een toenemende belangstelling voor onze organisaties vast vanuit het voormalige Oostblok. Deze uitgeverij willen hun basiskennis bijschaven, en stellen zich bijvoorbeeld vragen over hoe ze een professionele redactie moeten uitbouwen, hun distributie uitbouwen, enz.

Niet alleen tijdens het congres, maar het hele jaar door tonen ex-Oostblokkers zich trouwens erg geïnteresseerd.

DJ: Heeft België ooit eerder onderdak verschaft aan dit congres?

Alex Fordyn: Het is van 1972 geleden dat het jaarlijkse uitgevercongres nog eens in België plaats vond. Vorig jaar werd het georganiseerd in Hong Kong, in 2000 in Rio de Janeiro, in 1999 in Zurich, in 1998 in Kobe en in 1997 was Amsterdam de gaststad. Volgend jaar is Dublin aan de beurt.

DJ: Welke inbreng van eigen bodem is er?

Alex Fordyn: Jan Lamers, Jo Van Croonenborch, Peter Vandermeersch en Dirk Achten treden als sprekers aan.

Veel van de grote Vlaamse mediabonzen zullen het congres bijwonen. Thomas Leysen, Willy Lenaers en Christian Van Thillo komen zeker. Zo is Thomas Leysen zich altijd blijven herinneren hoe hij in 1972 met zijn vader het wereldcongres te Brussel bezocht.

Ons land aandoen zonder op de Europese dimensie te focussen is onmogelijk. Daarom worden op dinsdag de sessies in het Europees Parlementair halfroond zelf gehouden.

Journalisten van de cultuurredacties hebben ons geholpen bij de keuze van de avondactiviteiten. Zij hebben ons geadviseerd welk aanbod het beste in de smaak zal vallen bij de buitenlandse gasten met culturele achtergronden uit de hele wereld.

DJ: Waarom in Brugge?

Alex Fordyn: Toen we meer dan twee jaar geleden startten met de prospectie, zochten we aanvankelijk vooral in Brussel. Maar de ene locatie na de andere bleek ongeschikt. Méér dan duizend personen kan je nu eenmaal niet overal onderbrengen. De organisatoren legden zelf ook een aantal voorwaarden op.

Zo willen ze dat het zalencentrum en de hotelaccommodaties op wandelafstand van elkaar gelegen zijn. Dat is niet onlogisch. Als je al die congresgangers dagelijks in bussen moet vervoeren, verlies je veel tijd. En het is ook niet zo gezellig. Maar onder meer deze eis maakte de zoektocht in Brussel echt uitzichtloos. Brussel is in dit verband overigens in goed gezelschap. Eerder is al gebleken dat Londen en Stockholm om deze reden ook niet als gaststad konden optreden.

DJ: Wat heeft Brugge te bieden?

Alex Fordyn: De deelnemers uit alle hoeken van de wereld zullen zich op het einde van de maand een idee kunnen vormen van hun gaststad 'Brugge, Culturele Hoofdstad van Europa 2002'. Voor de organisatie werd overigens samengewerkt met de équipe achter de organisatie van 'Brugge 2002'. We hadden vlug begrepen dat samenwerking een win-win situatie zou betekenen. Het culturele aanbod van Brugge 2002 was zeer aantrekkelijk.

Als locatie voor het hele evenement kwamen we terecht in het gloednieuwe Concertgebouw van Brugge. De Concertzaal zelf en de Kamermuziekzaal bieden een prachtig decorum voor onze meetings. En we zijn erin geslaagd in Brugge zelf hotelaccommodatie te vinden voor iedereen die tijdig inschreef. Wie nog na de afsluitdatum zijn komst meldde, moet genoegen nemen met logies in een hotel te Oostende. Als afsluiter van het congres organiseren we overigens een diner in het Thermae Palace Hotel te Oostende.

DJ: Is er tijd voor sightseeing?

Alex Fordyn: Er is een aangepast programma uitgewerkt voor partners die niet aan het congres deelnemen. Zij worden vergast op een rondleiding door de stad Brugge. Zij bezoeken in Brussel o.a. het Europees Parlement en de Résidence Palace. Zij brengen ook een bezoek aan Damme en Knokke.

Na het congres, van 30 mei t.e.m. 1 juni, krijgt iedereen de kans om het bezoek aan Vlaanderen nog te verlengen met enkele daguitstappen. In dat programma zijn bezoeken aan Antwerpen, Gent en de kust voorzien.

DJ: En het prijskaartje?

Alex Fordyn: Dat valt mee. De volledige organisatie wordt gesponsord. De Vlaamse Gemeenschap neemt het hele culturele gedeelte voor haar rekening. Ook een aantal multinationals als Agfa-Gevaert en Interbrew werden bereid gevonden mee in onze boot te stappen en doen méér dan een duit in het zakje.

Nieuws uit de verenigingen

Jaarverslag 2001 - Erkenningscommissie

De samenstelling van de Erkenningscommissie onderging in 2001 geen wijzigingen.

Activiteiten

De Nederlandstalige kamer van de commissie vergaderde zestien keer. Een vergadering nam gewoonlijk vier tot vijf uren in beslag. Er waren tussentijdse vergaderingen van de bijzondere werkgroep voor de herziening van de erkenningen en de vernieuwing van de persdocumenten. De hogere frequentie van vergaderen in vergelijking met andere jaren had louter te maken met de vermelde vijfjaarlijkse herziening van de erkenningen.

Tijdens de vergaderingen werden 257 agendapunten behandeld. De activiteiten inzake de herziening van de erkenningen en de vernieuwing van de documenten zijn in dit cijfer niet inbegrepen.

Er kwamen 155 nieuwe aanvragen tot erkenning als beroepsjournalist binnen. Achttien dossiers 'in beraad' werden overgenomen van het vorige jaar. Daarvan werden zestien kandidaten opgeroepen om de commissie bijkomende inlichtingen te verstrekken en hun kandidatuur te verdedigen. 135 journalisten werden erkend. Twee kandidaten trokken hun aanvraag in, ofwel na een brief van de commissie, ofwel na oproeping. In 36 gevallen werd het dossier in beraad gehouden of de erkenning uitgesteld. Er werden geen kandidaturen afgewezen. Er kwamen 21 aanvragen binnen voor T-kaarten. T-kaarten zijn doorgangsbewijzen voor technici, die bijstand verlenen aan beroepsjournalisten. Op twintig aanvragen werd positief gereageerd. Eén aanvraag werd in beraad gehouden.

Vernieuwing van de persdocumenten

De persdocumenten zijn telkens geldig voor vijf jaar. Van januari 2002 af moeten de journalisten over nieuwe documenten kunnen beschikken. Zoals vorig jaar reeds gemeld, wordt met de voorbereiding van de vernieuwing anderhalf jaar voor de vervaldatum begonnen.

N.a.v. de vernieuwing van de documenten, gaat de commissie steeds systematisch na of de eerder erkende journalisten nog wel beantwoorden aan de bepalingen van de Wet van 1963. Het merendeel van de beslissingen kan worden genomen aan de hand van de dossiers die door de journalisten werden ingediend. In twijfelgevallen wordt de journalist opgeroepen om meer uitleg te komen vertrekken en het dossier te komen verdedigen. 43 journalisten werden met dat doel opgeroepen. 24 ervan kregen een gunstige beoordeling. In een aantal gevallen werd herziening na één jaar afgesproken. Tien erkenningen werden ingetrokken. Negen dossiers bleven op het einde van het jaar nog in beraad.

Deze werkzaamheden konden eind 2001 niet worden afgesloten. Dat kon worden verwacht. Ondanks de voorbereidingen waarbij de commissie ruim op tijd de nodige gegevens bij de journalisten en de mediabedrijven heeft opgevraagd, werden veel dossiers laattij-

dig ingediend.

Stand van zaken op 14 maart 2002:

- 1.680 erkenningen bleven behouden;
- 95 dossiers waren nog in behandeling, voor het merendeel omdat stukken ontbraken;
- 10 erkenningen werden ingetrokken (na oproeping, zoals hiervoor vermeld);
- 317 journalisten stuurden (nog) geen aanvraag tot vernieuwing van de documenten in.

Publicaties

In vorig jaarverslag werd reeds melding gemaakt van de discussie met de werkgroep Zelfstandige Journalisten van de VJ over de werkwijze van de commissie bij de herziening van de erkenning van de zelfstandigen. Een aantal zelfstandig journalisten stelde van oordeel te zijn dat freelancers gediscrimineerd worden omdat ze veel meer documenten moeten voorleggen dan de journalisten in vast dienstverband. Zoals in vorig jaarverslag gemeld, stuurde de voorzitter een brief aan de werkgroep om te wijzen op de noodzaak van het voorleggen van de gevraagde documenten omdat de commissie moet kunnen nagaan of de betrokkenen nog steeds in hoofdberoep werken voor bladen en/of uitzendingen voor algemene berichtgeving. Tevens dient nagegaan of er geen voor de wet onverenigbare activiteiten zijn. De commissie staat immers niet alleen in voor de erkenning van beroepsjournalisten, maar heeft tevens de wettelijke opdracht de titel te beschermen.

De discussie bleef nog voortduren. De Erkenningscommissie verklaarde haar standpunt en legde de gevolgde werkwijze uit in een informatief artikel dat op 13 februari 2001 verscheen in 'De Journalist', het veertiendaagse magazine van de VJ dat alle leden, dus ook de zelfstandigen, toegezonden krijgen. Enkele dagen later, op 16 februari 2001, liet de werkgroep Zelfstandige Journalisten een open brief verschijnen in de Financieel Economische Tijd.

De commissie nodigde algemeen VJ-voorzitter Luc Standaert uit voor een gesprek over de kwestie. Het overleg vond plaats op 22 februari. De commissie gaf daarbij uitvoerig informatie over de manier van werken bij de herziening van de erkenningen en de vernieuwing van de persdocumenten. Daarbij werd er de klemtoon op gelegd dat voor zelfstandigen en loontrekkenden dezelfde criteria worden gehanteerd. Wel worden, juist ingevolge het verschillend statuut van de betrokkenen, andere documenten opgevraagd. Van enige vorm van ongelijke behandeling kan evenwel geen sprake zijn. Net zoals zelfstandigen worden ook loontrekkenden geregeld om bijkomende inlichtingen gevraagd en ook zij worden soms opgeroepen.

De hiervoor vermelde open brief van de zelfstandigen gaf aanlei-

Nieuws uit de verenigingen

ding tot een 'Vraag om uitleg' die CVP-Senator Jan Steverlynck stelde aan eerste minister Guy Verhofstadt en die werd beantwoord in de plenaire vergadering van de Senaat van donderdag 15 maart 2001. Minister van Financiën Didier Reynders antwoordde namens de eerste minister. Het antwoord werd grotendeels geformuleerd op basis van de informatie die de voorzitter van de Erkenningscommissie verstrekke aan de Kanselarij van de Eerste Minister. De werkzaamheden in de Senaat waren op hun beurt aanleiding tot een artikel van de voorzitter van de werkgroep Zelfstandige Journalisten in 'De Journalist' van 27 maart 2001 dat verscheen onder de titel 'Erkenningscommissie moet beslissingen motiveren'. De Erkenningscommissie heeft het als onheus, zelfs kwetsend ervaren en zag zich genoodzaakt andermaal te reageren met een artikel, dat verscheen in 'De Journalist' van 10 april 2001 onder de titel 'Erkenningscommissie motiveert beslissingen altijd'.

Leidraad

De evolutie van de media maakt het noodzakelijk dat de commissie geregeld haar procedures evalueert en waar nodig ook aanpast. Zo werd in de tweede helft van het jaar tijdens meerdere vergaderingen uitvoerig gediscussieerd over de draagwijdte die, rekening houdend met het huidige medialandschap, dient gegeven aan het begrip 'voor algemene berichtgeving'.

Uiteindelijk werd een 'Leidraad' voor de beoordeling van de aanvragen in functie van het begrip 'algemene berichtgeving' algemeen aanvaard tijdens de vergadering van 29 november 2001, met volgende conclusie:

Rekening houdend met de aanbeveling van de hierdoor genoemde werkgroep om de aard van het verspreide nieuws, met name nieuws dat betrekking heeft op het actualiteitsgebeuren in het algemeen als belangrijkste criterium te blijven hanteren, gezien de evolutie van de verspreidingstechnieken en met volle respect voor de wet van 30 december 1963 op de Erkenning en de Bescherming

van Beroepsjournalist, concludeert de commissie:

1. de wijze van verspreiden van het nieuws dat betrekking heeft op het actualiteitsgebeuren in 't algemeen, mag de erkenning van de journalisten niet in de weg staan voor zover het om een verspreiding op ruime schaal gaat en de gehanteerde verspreidingstechniek voor het overgrote deel van het publiek geen onoverkomelijke hinderpaal is om het nieuws te bereiken;
2. elk blad of medium - ongeacht zijn specialisatie - dat nieuws verspreidt m.b.t. het actualiteitsgebeuren in 't algemeen en waarvan de verspreiding gebeurt zoals vermeld onder punt 1, wordt beschouwd als een blad of een medium van algemene berichtgeving op voorwaarde dat het verspreiden van het nieuws het hoofddoel is van de uitgave of de uitzending.
3. Rekening houdend met wat bepaald is onder de punten 1 en 2, hiervoor, komen niet in aanmerking voor erkenning, de journalisten wier hoofdberoep bestaat in het werk voor:
 - a. informatiebladen, nieuwsbrieven en uitzendingen van openbare instellingen;
 - b. interne bladen, ledenbladen en uitzendingen voor de leden van partijen, verenigingen, bedrijven en andere organisaties;
 - c. publicaties en uitzendingen waarvan het informatieve aspect slechts dient als dekmantel voor een andere activiteit.
4. De hiervoor vermelde opsomming kan nog verder worden aangevuld.
5. De Erkenningscommissie zal rekening houden met de aanbeveling van de werkgroep uit 1994 om een positief gevolg te geven aan aanvragen van kandidaten, die voor periodieke publicaties en uitzendingen werken, op dezelfde manier als journalisten werken voor dagelijkse en/of wekelijkse nieuwsuitzendingen en/of -bladen.
6. Zoals steeds zal de Erkenningscommissie elk dossier individueel beoordelen.

Raymond De Craecker, voorzitter
25 april 2002

Antwerpse Lessius Hogeschool start opleiding journalistiek

De Antwerpse Lessius Hogeschool, vroeger bekend als Hogeschool voor Vrouwen, start vanaf september met een voortgezette academische opleiding journalistiek. De eenjarige opleiding wordt voortgezet voor houders van een academisch diploma. Het departement Communicatiewetenschappen van de K.U.Leuven biedt wetenschappelijke ondersteuning.

De vaste lesgevers van de Lessius Hogeschool vormen het zwaartepunt van de omkadering.

Behalve deze kerndocenten, zullen ook een aantal beroepsjournalisten als gastdocent het journalistieke bedrijf belichten en illustreren. Gaven reeds hun toezegging: Eddy Alcock (freelance tv-journalist), Bert Claerhout (Tertio), François Collin (Het Nieuwsblad), Matthias Danneels (Gazet van Antwerpen), Geertje De Ceuleneer (VRT), Paul Dhoore (VRT), Mia Doornaert (De Standaard), Derk Jan Eppink (De Standaard en NRC), Paul Geudens (Gazet van Antwerpen), Cas

Goossens (ex-VRT), Toon Lowette (Electronic Publisher), Lex Moolenaar (Gazet van Antwerpen), Jan Mulleman (Gazet van Antwerpen), Annemie Nijs (VRT), Gui Polspoel (Canal +/VTM), Eric Rinckhout (De Morgen), Manu Sinjan (Metro), Guy Tegenbos (De Standaard), Ludo Vanden Eynden (Tertio), Peter Vandermeersch (De Standaard), Roger Van Houtte (Gazet van Antwerpen), Luc Van Loon (Gazet van Antwerpen), Kris Vanmarsenille (Gazet van Antwerpen) en Goedele Wachters (VRT).

De Financieel Economische Tijd en Het Laatste Nieuws hebben hun medewerking principieel toegezegd.

Stuwende kracht achter de nieuwe opleiding, en tevens beheerder en lesgever aan de Lessius Hogeschool, is Hugo De Ridder (ex-De Standaard en journalistiek auteur). De VAO Journalistiek zal gededuceerd worden in de Sint-Andriesstraat 2 te Antwerpen, in het voormalige gebouw van de Gazet Van Antwerpen. (AD)

De Standaard neemt afscheid van Wouter Masschelein

Foto: VUM

Wouter Masschelein

Op maandag 6 mei, 's avonds, stond op De Standaard de tijd eventjes stil. Het bericht dat collega en economie-redacteur Wouter Masschelein (28) die namiddag het leven had gelaten bij een tragisch auto-ongeval, overschaduwde al het andere

nieuws, en maakte het plots volledig onbelangrijk. Het bleef enkele dagen opvallend stil op de redactie. Wouter werkte op de redactie economie van De Standaard sinds eind 1999; hij was er de jongste van de ploeg. Na een inwerkingsperiode legde hij zich toe op de distributie- en voedingssector, in brede zin. Hij liet zich al snel opmerken. Niet alleen door zijn, door iedereen erkende, bijzonder begaafde pen en zijn vaak spitse stukken, maar ook door wie hij was. Zijn gevoel voor humor, de originele kijk die hij had op veel zaken, zijn gave om ook „het verhaal“ te zien in minder voor de hand liggende onderwerpen, zijn opgewekte aanwezigheid, zijn soms behoorlijk gedesorganiseerde manier van werken - waarbij alles toch altijd op zijn pootjes viel, zijn belangstelling voor de collega's en hun werk... het leverde allemaal

een extra bijdrage tot de sfeer op de afdeling, en de hele redactie. Want ook in de koffiehoek en de rookkamer hing hij vaak rond: om inspiratie op te doen voor zijn artikels en columns, als het schrijven niet tot zijn tevredenheid wilde vlotten; om gretig kranten en tijdschriften te lezen; of om gewoon wat te kletsen en ideeën uit te wisselen met collega's.

Ook buiten de redactie heeft Wouter, op de tweeënhalf jaar dat hij voor ons werkte, overall respect en sympathie gewonnen. Getuige daarvan zijn de talrijke deelnemingsbetuigingen die na zijn ongeval binnenkwamen op de redactie: van collega's van andere kranten, vanwege bedrijven waarover hij schreef, van lezers.

Wouter, je had nog zoveel plannen en ideeën, en we hadden zo graag nog vele jaren willen genieten van je artikels, maar vooral van je aanwezigheid. Het heeft niet mogen zijn. Op zaterdag 11 mei hebben we definitief afscheid van je moeten nemen. De schok van je plotse heengaan zindert nog na. Als die verwerkt is, zullen we je pas écht beginnen missen...

Karin De Ruyter,

In naam van de redactie economie, en de hele redactie van De Standaard.

Wij danken iedereen voor de blijken van medeleven bij het heengaan van Wouter.

Standaard-redacteurs halen nieuw radicaal rechts vanachter de Europese bosjes

Wout Pittoors

Foto: Johan Van Cutsem

“ ‘t Zou nog eens oorlog moeten worden”. Het is een uitdrukking, die al eens tegenover kinderen wordt gebruikt wanneer ze voor het eten hun neus ophalen. Het is ook een uitdrukking waaraan de ouderen onder ons wel eens zouden kunnen terugdenken bij het lezen van “Nieuw Radicaal Rechts in Europa”, een stevig gedocumenteerd boek bijgeschreven door de Standaard-redacteurs Evita Neefs, Freddy De Pauw, Steven De Foer, Jorn De Cock, Dirk Evers en Guido Fonteyn. Buitenland-commentator Axel Buyse zorgde daarbij voor omkadering en coördinatie.

De praat, die uit de geledingen van radicaal rechts naar de Europeanen toewalmt, heeft dezelfde inslag als die van Hitler en Mussolini. Weliswaar worden de Joden nog gespaard, waarschijnlijk omdat zulks voor radicaal rechts voorlopig de beste strategie is. Indien de hoofdstukken rond de opmars van radicaal rechts in Oostenrijk, Frankrijk, Italië en zelfs in de Bondsrepubliek bij de lezer wellicht voor weinig verbazing zorgen vanwege al die Haider's, Le

Pen's en Berlusconi's die niet uit het nieuws te branden waren en zijn, dan zal hij waarschijnlijk toch wat ongemakkelijker gaan zitten als hij leest hoe radicaal rechts in het o-zo-democratisch Scandinavië aan de macht ligt te peuteren, vooral in Denemarken en Noorwegen waar - zo onderstreept Dirk Evers - xenofobie op een lange traditie kan steunen.

Over hoe radicaal rechts in Wallonië voortdurend in ademnood zit, doet Guido Fonteyn een duit in het zakje. Wie heeft er in het zuiden van ons land een rechtse partij nodig als de PS er toch heer en meester is en dat waarschijnlijk nog lang zal blijven. De machtspositie van de PS in sommige delen van Wallonië heeft trouwens alles om de discussie over wat “links” is en wat “rechts” op het vuur te houden.

In zijn deel over de toekomst van Centraal Europa klinkt Jorn De Cock vrij pessimistisch.

Ook hier dreigt de “VerHaiderisering” alom, zelfs in een land als Hongarije, dat van alle vroegere Oostbloklanden nochtans de krachtigste democratische onderstroom heeft.

De democraten die zich in West-Europa in hun (als evident ervaren) welvaart wentelen, doen er goed aan dit boek te lezen. Een beetje waakzaam blijven kan geen kwaad.

Nieuw Radicaal Rechts in Europa (De Standaard - redactie) - Uitg: Houtekiet - Fnac-prijs 19 euro. - 221 blz.

Mens achter het nieuws

Walter Zinzen en het “live” gesprek met een vermoorde

Wout Pittoors

Foto: Johan Van Cutsem

Walter Zinzen

Het inblikken van gesprekken kan de raarste gevolgen hebben. Vraag het maar aan Walter Zinzen, die in de week van 1 mei jl. naar Rotterdam trok voor wat een typisch Zinzen-interview met Pim Fortuyn had moeten worden. Geplande uitzenddatum: zaterdag 11 mei of héél netjes vóór de Nederlandse verkiezingen. Maar op 6 mei werd Fortuyn vermoord en besliste de VRT-nieuwsdienst - zeer terecht trouwens - het gesprek met Zinzen in het nieuws van die dag op te nemen.

Het moet Walter vreemd te moede geworden zijn toen hij zichzelf met een inmiddels vermoorde zag zitten praten. Bovendien bleek Walter - nochtans alom bekend als "gene gemakkelijke" - zowat uit zijn stoel te worden geduwd, door de intelligente, erudiete, goed geïnformeerde en vooral recht-voor-de-raapse Fortuyn, zodanig zelfs dat hij met zijn beminnelijkste glimlach Fortuyn niet kon krijgen waar hij hem in het gesprek hebben wou. 't Zijn sterke naturen die dat met Zinzen gedaan krijgen.

Niet dat Walter (jaargang 1937 - Germaanse filologie - K.U.L.) zo'n ijzervreter is. Integendeel zelfs, maar hij heeft wel de gewoonte zijn "onderwerpen" zeer diep te "research-en", zodat de geïnterviewde stevig op zijn babelstoel moet zitten, wil hij "niet afgaan als een gieter".

Uiteraard kiest Zinzen zijn "slachtoffers" zo dicht mogelijk tegen de actualiteit aan en het gros van zijn tegenpartijen beweegt zich natuurlijk in 's lands politiek al is dit voor Walter geen must.

En af en toe loopt het verkeerd. Zoals die keer met minister Marcel Colla, die - gelaarsd en gespoord voor "zijn Zinzen" - door de gan-

gen van de VRT-nieuwsdienst loopt en er eerder toevallig wordt geconfronteerd met de "headlines" die de nieuwsdienst, die dag wil behandelen. Daaronder de werktitel "Lernout & Hauspie, succesverhaal of nieuwe Superclub?". Waarop Colla superboos werd. Hoe durfden de rekels van de VRT het summum van wereldwijd erkende Vlaamse technologische kennis in twijfel trekken?

Zinzen: "Het bleek achteraf een zeer profetische titel te zijn, echter aan de woede van Colla was op dat ogenblik geen temperen aan. Het is dan ook een zeer wrokkige, ongezellige "Zinzen" geworden. Maar ja, it's all in the game".

Walter Zinzen startte zijn carrière als leraar in de Kongo. Dat hield hij zo'n drie jaar vol. Hij schreef er ook zijn eerste "Kongolese stukjes" voor de Gazet van Antwerpen. In 1966 verzeilde hij als "vaste" bij de GvA. Zinzen: "Merkwaardig genoeg beschouwde men daar de Kongo als een deel van de rubriek "Binnenland". Daar kon ik al nauwelijks mee leven maar ik kon zeker niet om met de bekrompenheid die bij deze krant overheerste in de jaren gekenmerkt door studentenoproer en een revolutieachtige sfeer. Men heeft het trouwens altijd maar over mei '68 als mijlpaal, maar in dit landje van ons kookten oproer en onvrede al over in 1966.

Dus was Walter maar al te blij dat hij door het aartsmoelijke examen van de toenmalige B.R.T. was geraakt en aan het Flageyplein als radioreporter aan zijn echte loopbaan kon beginnen. Heimwee naar die tijd kan hij nauwelijks verdoezelen. "Een zalige periode met al die cafeetjes en restaurantjes in de buurt van de Flagey". En bovendien was de radio de keizer van de openbare omroep. Op die van de (stilaan van zijn kinderziektes genezende) TV werd meewarig neergekeken. Dat waren geen echte journalisten.

Zinzen: "Heel wat van die radiojongeren hadden nog nooit een telex gezien maar dat kon de pret niet drukken en ze konden ruim profiteren van mijn voorgeschiedenis als krantenman."

En de televisie die bloeide tegen een ijtempo open zodat ook Zinzen uiteindelijk op het scherm terechtkwam, maar dan voor het meer uitgespitte nieuwswerk.

Nu, op luttele dagen vóór zijn pensioen (de hakbijl valt ongenadig op 1 juli as.) blik hij tevreden terug op zijn "Zinzen's". "Och, soms zat je al eens met een gesprekspartner waarvan je meer diepgang had verwacht of die deze diepgang niet wou demonstreren, maar meestal viel het wel mee.

Je prijst jezelf - ook als bewust zeer kritische interviewer - gelukkig dat je van die "klasbakken" aan de overzijde van de tafel krijgt als een Etienne Schoupe of een Karel De Gucht. Mensen met dossierkennis én inhoud. Voor mij wordt het dan plezierig werken. Er springt een vonk over naar de tegenpartij en ook al zijn we het grondig met elkaar oneens toch wordt het een goed gesprek waar de kijker zijn conclusies kan uit trekken. Als dat lukt, dan is het een goede "Zinzen".

Onder embargo

Het nieuwsmagazine **Punt** is niet ten onder gegaan aan geldgebrek, maar waarachtig over een dispuut rond de redactionele autonomie, zo blijkt. (Hoofd-)redactie en geldschieters vielen uit elkaar over de precieze koers van het blad, en meer bepaald over de optie van de redactie om voluit de N-VA van **Geert Bourgeois** te steunen. Dat zinde de initiatiefnemers van het blad niet en die draaiden de geldkraan dicht. Het geld was nog maar half op. ●●● **Luc Demullier** 'heeft de VUM verlaten'. Demullier, nochtans hoofdredacteur van Het Volk/Het Nieuwsblad, kreeg op 6 mei ruzie met algemeen hoofdredacteur **Guido Van Liefferinge** over het feit dat die een nieuwe redactiechef benoemd had zonder Demullier daarvan zelfs maar te verwittigen, en mocht meteen zijn biezen pakken. Drie maanden geleden werd Demullier, als hoofdredacteur van Het Volk, tot ieders stomme verbazing plots commentator van Het Nieuwsblad, nadat **Mon Vanderostyne** daar te horen had gekregen dat hij met onmiddellijke ingang thuis mocht blijven. ●●● Nog over **Van Liefferinge** was te vernemen dat hij snedige titels in de krant heel belangrijk vindt. Of de inhoud van de titel nauw aansluit bij de inhoud van de tekst, is van een mindere orde. 'Als de vlag de lading dekt voor 97 %, is het ook al goed'. ●●● Rechtbankzittingen zijn wel vaker 'probleemgevallen' inzake discussies over billijke vergoeding van zelfstandige journalisten. Bij de VUM wordt tegenover een 'vaste' opdracht om dagelijks rechtbankzittingen bij te wonen en er verslag over uit te brengen, een 'vaste' vergoeding van 1.000 euro 'alles inbegrepen' per maand geplaatst. ●●● Op zondag 16 juni wordt het Belgisch Kampioenschap Stratenloop voor de pers georganiseerd, tegelijk met het BK voor de Spoorwegen. De organisatie kadert in de 16de editie van de Reynaertloop te Belsele bij Sint-Niklaas. Dames zijn ook welkom, maar zij moeten wel dezelfde afstand aan kunnen als heren. De laatste BK Stratenloop voor de pers werd georganiseerd in 1996. Bij zelfstandig journalist **Koen Mortelmans** of bij **Guy Muësen** (FET) kunnen geïnteresseerden terecht voor praktische informatie. ●●● Onder de noemer 'risicobeheersing in conflictgebieden' organiseert het ministerie van Defensie van 23 mei tot 4 oktober weer een vormingscyclus voor perslui, compleet met theorie- en praktijklessen. Deelname is gratis. Meer info bij Kapitein **Patrick Van De Water**, e-mail vandewater.p@js.mil.be./PLS/JDV. ●●● Op 6 mei schreef de Leuvense Persclub een brief naar het parket van Leuven waarin geklaagd werd over de mogelijkheden tot nieuwsgaring. Vooral het verbod dat lokale politiediensten kregen om nog rechtstreekse contacten met de pers te houden, zat de briefschrijvers hoog. Concreet werd ook betreurd dat de aanslepende problemen **Theo Borgermans** en zijn twee medewerkers deden besluiten vanaf 29 april te kappen met journalistiek. 'Het verdwijnen van 33 jaar ervaring in de Leuvense gerechtsjournalistiek zal hoedanook een verarming betekenen voor de berichtgeving over het reilen en zeilen in de Leuvense regio'. ●●● '11 september heeft nefaste gevolgen voor de persvrijheid'. Dat stelden op 2 mei de deelnemers aan een internationale conferentie in Manilla. Het symposium in de Filippijnse hoofdstad is een initiatief van de UNESCO en vond plaats ter gelegenheid van de werelddag van de persvrijheid op 3 mei. UNESCO verwees ter verduidelijking naar voorgestelde of goedgekeurde nieuwe wetgeving in Australië, Canada, Cyprus, Frankrijk, India, Jordanië, Oeganda, Groot-Brittannië, de Verenigde Staten en de Europese Unie. ●●● Op 2 mei werden in Amsterdam voor de 11de keer de prestigieuze PANL-Awards uitgereikt. PANL (Photographers Association of the Netherlands) is de Nederlandse Vereniging van Fotografen. Sedert 1999 mogen ook leden van de Nederlandse Vereniging van Fotojournalisten aan de wedstrijd deelnemen. Ook inzendingen van Belgische persfotografen zijn welkom. In de categorie fotojournalistiek waren er 49 inzendingen - een ruime verdubbeling tegenover vorig jaar - en werd slechts één bekroning uitgereikt. Fotografe **Ilse Frech** kreeg een waardering met zilver voor een serie zwart-wit foto's van vluchtelingenkinderen uit Bosnië en Macedonië. De winnende foto's zijn te bewonderen in Amsterdam van 18 juni tot eind juni. Meer info bij fotojournalist **Huub Kohnen**, e-mail photo@worldonline.nl. ●●● De **Vlaamse vereniging van fotojournalisten**, verenigd in de VVBJ/PPFB, heeft op 27 april in het Thermae Palace Hotel te Oostende haar jaarlijkse algemene vergadering gehouden. Het officiële gedeelte werd gevolgd door een feestelijk viergangenmenu waarbij ook de partners van de partij waren. ●●● **Geert Schalck** is de nieuwe hoofdredacteur van de Nederlandstalige redactie van Radio Contact en Contact2. Schalck werkte o.m. voor de sportredactie van VTM, was reporter bij Vlaanderen Vakantieland, commentator bij Eurosport en nieuwslezer bij TV-Brussel. Als hoofdredacteur hielp hij in 2000 Vitaya starten. Schalck volgt **Ludwig Verduyn** op. ●●● **Dirk Veldeman** werd op 1 mei als hoofdredacteur van de regionale televisiezender ROB-TV opgevolgd door sportverslaggever **Luc Derden**. Veldeman gaat een nieuwe uitdaging aan 'in de communicatiesector'. ●●● Er hoeft niet aan getwijfeld dat de stap uit de journalistiek nog tot een boeiende loopbaan kan leiden. De overleden Antwerpse politica **Rika De Backer** werkte in de jaren vijftig als redactrice voor 'Winkler Prins voor de Vrouw' en voor 'Vrouw en Wereld'. ●●● **Geert De Vriese** (39) wordt vanaf 20 mei Chef sport van het VRT-Journaal. Van 1983 tot 1994 was hij journalist en eindredacteur bij De Persgroep. Daarna was hij korte tijd eindredacteur bij TV-Ekspres, en van 1995 tot 1997 was hij chef-redacteur van dat weekblad. Daarna was De Vriese enkele jaren actief als freelancer bij diverse bladen. Tot op heden was hij hoofdredacteur van het tijdschrift Ché van De Vrije Pers. ●●● **De Persgroep** heeft een contract afgesloten voor de plaatsing van krantenautomaten op een aantal strategische plaatsen in Vlaanderen. Na snoep, sigaretten, condooms en brood worden sedert begin mei dus ook kranten verkocht via de automaat. Het is zeer nadrukkelijk de bedoeling de dagbladverkopers niet tegen het hoofd te stoten. 'Zij mogen de automaten vullen, en zullen daarvoor worden vergoed', klinkt het. De Persgroep wil behalve Het Laatste Nieuws ook De Morgen en Dag Allemaal via dit kanaal slijten. Via exclusiviteit van de overeenkomst wordt er wel over gewaakt dat de RUG- en VUM-kranten niet te vinden zullen zijn in deze automaten. ●●● De RUG heeft zopas twee nieuwe bladen gelanceerd. 'De Slimste Belg' is een veertiendaags puzzelblad, en 'Er-Op-Uit' is een tweemaandelijks blad voor de recreatieve fietser en wandelaar. ●●● **Sanoma** daarentegen ziet dan weer géén heil in puzzelbladen. De Europese uitgeversgigant heeft zopas in Groot-Brittannië BEAP van de hand gedaan voor 50 miljoen euro. BEAP was de grootste Britse uitgever van puzzelbladen. Sanoma wil trouwens ook zijn aandelen in Piza Hut van de hand doen. Allemaal om zich meer toe te spitsen op de basisactiviteiten, het uitgeven van magazines. ●●● Van de hand van voormalig VRT-journalist **Miel Dekeyser** (70) verscheen zopas 'Ouder worden is een kunst', bij uitgeverij The House of the Books. Het boek kost 15 euro. En freelance journaliste **Gretel Van Den Broeck** (38) schreef een boek 'Leven zonder lief - De Liefdes van de single'. Dit werk werd uitgegeven bij Van Halewyck en kost 14,82 euro.

JOURNALISTENUITWISSELING TUSSEN DE DRIE GEMEENSCHAPPEN

Het Prins Filipfonds biedt u voor de derde keer de kans om één tot twee maanden lang op een redactie in de andere Gemeenschap van België mee te draaien om zo de diversiteit van de media te ontdekken.

Ter plaatse kennismaken met de inwoners, de cultuur en de media van de andere Gemeenschap zal zorgen voor een beter wederzijds begrip. De grotere feitenkennis, het breder perspectief en het aanzienlijk netwerk dat hierdoor ontstaan komen de kwaliteit ten goede.

De uitwisseling vindt plaats tussen oktober 2002 en 30 juni 2003. Elke geselecteerde ontvangt een beurs van 1.500 € om de kosten grotendeels te kunnen dekken.

Bent u een erkende Belgische journalist en hebt u minimum drie jaar ervaring? Dan komt u in aanmerking!

Als deelnemer verplicht u zich er toe om, bij onvoldoende kennis van de andere taal een intensieve taalcursus te volgen. De kosten hiervan worden gedragen door het Prins Filipfonds.

Belgische journalisten die willen **deelnemen** vragen een **kandidaatsdossier aan** en sturen dit volledig ingevuld terug **naar het Prins Filipfonds tegen 20 juni 2002**.

U kan het kandidaatsdossier aan vragen

- bij het Contactcentrum van de Koning Boudewijnstichting, Postbus 96, Elsene 1, 1050 Brussel;
- telefonisch op het nummer 070/233 065;
- per fax op het nummer 070/233 07 27;
- u kan het downloaden via de website van het Prins Filipfonds: www.prins-filipfonds.org

Voor meer informatie kan u terecht bij

Frie Dierickx Visschers

Secretaris van het Prins Filipfonds

c/o Koning Boudewijnstichting

Brederodestraat 21 - 1000 Brussel

Tel. 02-549 61 98 - Fax 02-512 32 49 - dierickxvisschers.f@kbs-frb.be

innoverend communiceren

 HET BELANG VAN LIMBURG
Limburger én wereldburger

GAZET VAN ANTWERPEN
En je weet alles beter

 METRO

Concentra Media TM

Herckenrodesingel 10 3500 Hasselt TEL 011 878 111 FAX 011 878 204

www.concentra.be